אַחַר שֶׁאֵינוֹ רַבּוֹ, אֲפִלּוּ עוֹשֶׂה לְדַעַת יִשְׂרָאֵל (יג) מֻתָּר, כָּל שֶׁאֵין שָׁם אֲמִירַת יִשְׂרָאֵל. (יד) וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יֵהָנֶה יִשְׂרָאֵל בְּשַׁבָּת מֵאוֹתָהּ מְלָאכָה. (טו) * [1]וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁכָּל שֶׁלֹּא קִבֵּל עָלָיו שָׁבַע מִצְווֹת בְּנֵי נֹחַ, כֵּיוָן דְּאֵינוֹ יְהוּדִי גָּמוּר הוּא, אֵין רַבּוֹ מֻזְהָר עָלָיו. וּלְפִי זֶה צָרְכֵי חוֹלֶה שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה וְכֵן צָרְכֵי מֵת בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן, מֻתָּר לוֹמַר לָהֶם לַעֲשׂוֹתוֹ. הַגָּהָה: (טז) וְכָל עֶבֶד שֶׁמְּצַוֶּה עַל שְׁבִיתָתוֹ, (יז) אָסוּר לָצֵאת בְּחוֹתָם שֶׁעָשָׂה לוֹ רַבּוֹ לְהַרְאוֹת בּוֹ שֶׁהוּא עֶבֶד. וְאִם הוּא שֶׁל טִיט, מֻתָּר לָצֵאת בּוֹ כְּשֶׁתִּלּוּי בְּצַוָּארוֹ, (יח) אֲבָל (ד) לֹא בִּכְסוּתוֹ. (יט) וּבְשֶׁל (ה) מַתֶּכֶת בְּכָל עִנְיָן אָסוּר (טור) וְאִם הָעֶבֶד עָשָׂה הַחוֹתָם לְעַצְמוֹ, אֲפִלּוּ בְּשֶׁל טִיט, (כ) בְּכָל עִנְיָן אָסוּר (המגיד פרק י"ט (ס"מ)): **ב** [2]**וְהֵיכָא דְּמֻתָּר הָעֶבֶד לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה לְעַצְמוֹ, (כא) אִם אָמַר לוֹ הָאָדוֹן שֶׁיַּעֲשֶׂה לְעַצְמוֹ וְיָזוֹן עַצְמוֹ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, (כב) כֵּיוָן שֶׁהִתְנָה עִמּוֹ מִבְּעוֹד יוֹם, (כג) עוֹשֶׂה הוּא לְצָרְכֵי מְזוֹנוֹתָיו, וּבִלְבַד בְּצִנְעָה, שֶׁלֹּא**

ו הַרְמַב"ם וְהָרַמְבַּ"ן לְדַעַת מֹהַרַ"י אֲבוּהָב. ז נִמּוּקֵי יוֹסֵף בְּשֵׁם הָרִיטְבָּ"א (וְהָרַאֲ"ה) [וְהָרַאֲ"ה] בְּפֵרֵק ד' דֵּיכָמוֹת (נ"י טז: ד"ה תנו רבנן, וּרְשִׁב"א מח: ד"ה והגה).

בַּאֵר הַיטֵב

(ד) סִימָן מ"ו, וְעַיֵּן שָׁם סִימָן מ"ט, וְהַיְד אַהֲרֹן (הגב"י) הִקְשָׁה עָלָיו, עַיֵּן שָׁם: (ד) **לֹא בִּכְסוּתוֹ.** דְּכְשֶׁיִּפֹּל יִקָּפֵל כְּסוּתוֹ וְיִנּיחַ עַל כְּתֵפוֹ שֶׁלֹּא יִרְאֶה רַבּוֹ, וְדוֹמֶה לְטַלִּית מְקֻפֶּלֶת שֶׁחַיָּב חַטָּאת. טור: (ה) **מַתֶּכֶת.** כֵּיוָן שֶׁהוּא חָשׁוּב חִיְשִׁינַן דִּילְמָא נָפַל וְאָתֵי לְאִתּוּיֵי. מִשְׁמָע בְּרַמְבַּ"ם (פ"כ ה"י"ד) דְּאֵין מְקַבְּלִין עָבֶד וְגֵר תּוֹשָׁב בְּזְמַן הַזֶּה, וְהִשְׁפִּיעוֹת אַף עַל פִּי שְׁקִנְיוֹתֵיהֶן קִנְיָן עוֹלָם, כֵּיוָן שֶׁאִם רָצוּ לִכָּנֵס לְדַת יִשְׂרָאֵל יוֹצְאוֹת לְחֵרוּת, שְׁפָּא דְּיָנִין כְּשֶׁכִּיר כּוּתִי, וְצָרִיךְ עִיּוּן. עַיֵּן טַ"ז (סק"ג) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב) דְּבְמָקוֹם שְׁאֵין לָהֶם רְשׁוּת לְפִי דִּינֵיהֶם לְהַפְקִיעַ עַצְמָן בַּהֶמְרֵת דָּתָם, אָסוּר גָּמוּר שֶׁיַּעֲשׂוּ מְלָאכָה בְּשַׁבָּת לְיִשְׂרָאֵל, עַיֵּן בְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה, אַף שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לְדַעַת יִשְׂרָאֵל, כֹּל שֶׁלֹּא צִוָּהוּ וּמַתְחִיל (י) הָעֶבֶד אוֹ (יא) הַגֵּר תּוֹשָׁב לַעֲשׂוֹת מֵאֲלֵיהֶן, (יב) אָמְרִינַן דְּהָעֶקֶר אַדַּעְתֵּיהּ דְּנַפְשֵׁיהּ עָבִיד לְהַרְוִיחַ לְבַסּוֹף מִפְּלָאכְתּוֹ, וְאֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא אִם כֵּן מְצַוֵּהוּ לַעֲשׂוֹת, וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף קָטָן (ז'): (יג) **מֻתָּר.** וְעַיֵּן סִימָן רנ"ב סוֹף סָעִיף ב' (יג) דְּלִפְעָמִים צָרִיךְ לְמִחוֹת מִדְּרַבָּנָן: (יד) **וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יֵהָנֶה.** וְהֵיכָן (יד) מִדְּרַבָּנָן, דְּלֹא עָדִיף הָעֶבֶד מִשְּׁאָר אֵינוֹ יְהוּדִי דְּעָלְמָא שֶׁעָשָׂה מְלָאכָה לְדַעַת יִשְׂרָאֵל, שֶׁאָסוּר לְיִשְׂרָאֵל לֵהָנוֹת מֵאוֹתָהּ הַמְּלָאכָה בְּשַׁבָּת, וְכַנַּ"ל בְּרֵישׁ סִימָן רע"ו: (טו) **וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁכָּל וְכוּ'.** סְבִירָא לְהוּ דְּלֹא הַזְהִירָה הַתּוֹרָה עַל עֶבֶד שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְעִנְיַן שַׁבָּת, אֶלָּא בְּיֵשׁ עָלָיו עַל כָּל פָּנִים קְצָת מִצְווֹת, דְּהַיְנוּ שֶׁבַע מִצְווֹת בְּנֵי נֹחַ וְכַמְּבָאָר בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה אדם), עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ג) שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם כַּמָּה פּוֹסְקִים, דִּלְמַעֲשֶׂה יֵשׁ לְהַחֲמִיר כַּסְּבָרָא הָרִאשׁוֹנָה. אָסוּר לוֹמַר לְמוּמָר וְקָרָאִים לַעֲשׂוֹת לוֹ מְלָאכָה בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, דְּעוֹבֵר מִשּׁוּם 'לִפְנֵי עִוֵּר' [פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ח)]: (טז) **וְכָל עֶבֶד וְכוּ'.** אִי קַאי גַּם אַעֶבֶד שֶׁלֹּא מָל וְטָבַל, עַיֵּן בְּתוֹסָפֶת שַׁבָּת (סק"ט) וּפְרִי מְגַדִּים (מש"ז סק"ב): (יז) **אָסוּר לָצֵאת וְכוּ'.** הִנֵּה מִתְּחִלָּה סָתַם הַדָּבָר, וְאַחַר כָּךְ רָאִם יֵשׁ בּוֹ תַּרְתֵּי לְמִעְלְיוּתָא, דְּהַיְנוּ שֶׁהַחוֹתָם הָיָה שֶׁל טִיט וְהוּא תָּלוּי בְּצַוָּארוֹ, מֻתָּר לָצֵאת בּוֹ, (טו) דִּלְמַאי נַיְחוּשׁ לֵהּ, דִּלְשָׁמָּא יִסְרְנָה בְּיָדוֹ וְיִבְיאֶנָּה אַרְבַּע אַמּוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים בְּוַדַּאי לֵיכָּא לְמֵיחַשׁ, דְּאִית עֲלֵהּ אֵימְתָא דְּרַבִּיהּ שֶׁיֹּאמַר שֶׁהַסִּירָהּ כְּדַי לְהַרְאוֹת שֶׁהוּא בָּן חוֹרִין, וּלְשָׁמָּא יִפָּסֵק וְיִשָּׁבֵר הַחוֹתָם מֵאֲלֵיהֶן בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְאָתֵי לְאַתּוּיֵי אַחַר כָּךְ לְבֵיתוֹ גַּם כֵּן לֵיכָּא לְמֵיחַשׁ, דִּלְמַאי יְבִיאֶנּוּ, דְּחוֹתָם שָׁבוּר שֶׁל טִיט לֹא חָזֵי לְמִידִי, וְאִם כְּדֵי לְהַרְאוֹת לְרַבּוֹ שֶׁהוּא כְּפוּף לוֹ וְאוֹחֵז בְּיָדוֹ הַחוֹתָם שֶׁל עַבְדוּת, זֶה אֵינוֹ סִימָן כְּלָל עַל עַבְדוּת כִּי אִם כְּשֶׁתָּלוּי בְּצַוָּארוֹ אוֹ בְּכִסּוּתוֹ, אֲבָל אִי אִית בֵּיהּ חָדָא לְמַעֲלְיוּתָא, שֶׁהָיָה תָּלוּי הַחוֹתָם בְּכִסּוּתוֹ, אוֹ שֶׁהָיָה הַחוֹתָם שֶׁל מַתֶּכֶת שֶׁהוּא חָשׁוּב, אָסוּר לָצֵאת בּוֹ (מז) לִרְשׁוּת הָרַבִּים, וּכְדִלְקַמַּיהּ: (יח) **אֲבָל לֹא בִּכְסוּתוֹ.** דִּילְמָא מִיפְּסַק הַחוֹתָם מֵאֲלֵיהֶן, וּמִירְתַּת מִרַבּוֹ שֶׁיֹּאמַר שֶׁהִסִּירוֹ כְּדֵי לְהַרְאוֹת לְכֹל שֶׁהוּא בֶּן חוֹרִין, וְיִקָּפֵל טַלִּיתוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְרָאֶה מְקוֹם הַחוֹתָם, וְיִשָּׁאֲנוּ עַל כְּתֵפוֹ, וְדָמֵי הַטַּלִּית עַל כְּתֵפוֹ כְּמַשָּׂאוֹי: (יט) **וּבְשֶׁל מַתֶּכֶת וְכוּ'.** דְּכֵיוָן שֶׁהוּא חָשׁוּב חִיְשִׁינַן דִּילְמָא מִיפְּסַק וְאָתֵי אַרְבַּע אַמּוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים: (כ) **בְּכָל עִנְיָן.** הַיְנוּ אֲפִלּוּ כְּשֶׁהוּא תָּלוּי עַל צַוָּארוֹ, וְהַטַּעַם, דְּכֵיוָן שֶׁהוּא לְעַצְמוֹ אֵינוֹ מִירְתַּת מֵרַבּוֹ כְּשֶׁיִּסְרְנֵהוּ, וְחִיְשִׁינַן דִּילְמָא שְׁקִיל לֵהּ בִּידֵהּ וְיִבְיאֶנּוּ אַרְבַּע אַמּוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים: **ב** (כא) **אִם אָמַר לֵיהּ הָאָדוֹן וְכוּ'.** שֶׁאִם יִרְצֶה שֶׁלֹּא לְזוֹנוֹ וְיָשִׁיחַ שׂוֹר הָעֶבֶד עַל הַפְּתָחִים, הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ, וְאִם כֵּן עוֹשֶׂה הָעֶבֶד לְעַצְמוֹ: (כב) **כֵּיוָן שֶׁהִתְנָה עִמּוֹ מִבְּעוֹד יוֹם.** לְאַפּוֹקֵי לְהַתְּנוֹת בְּשַׁבָּת דְּאָסוּר. וְאִם לֹא אָמַר לֵיהּ כְּלָל, אֶלָּא הָעֶבֶד עוֹשֶׂה מֵעַצְמוֹ וְרוֹצֶה לִזּוֹן מִמֶּנּוּ, הֲבִיא בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ז) בְּשֵׁם סֵפֶר (מ"ב) [מִנְחַת כֹּהֵן] (משמרת השבת שער א פ"ט) דְּמֻתָּר, כֵּיוָן שֶׁאֵין הַיִּשְׂרְאֵל אוֹמֵר לוֹ שֶׁיַּעֲשֶׂנָּה, וּבִלְבוּשֵׁי שְׂרָד בְּרֵישׁ סִימָן זֶה מַשְׁמַע דְּאֵין לְהָקֵל בָּזֶה: (כג) **עוֹשֶׂה הוּא וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר (יז) אֲפִלּוּ בְּבֵית רַבּוֹ, כֵּיוָן שֶׁהוּא בְּצִנְעָא, וּכְדִמְסַיֵּם, וְכָל שֶׁכֵּן (יח) אִם מֵרִיחַ אֵצֶל אֵינוֹ יְהוּדִי, (יט) אֲבָל לֹא יַעֲשֶׂה לְצָרְכּוֹ יִשְׂרָאֵל אַחַר אֲפִלּוּ בְּצִנְעָא, דְּהָא מִכָּל מָקוֹם עֶבֶד יִשְׂרָאֵל הוּא:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(י) בֵּין שֶׁקִּבֵּל עָלָיו שֶׁבַע מִצְווֹת בְּנֵי נֹחַ אוֹ לֹא: (יא) תּוֹסָפֹת שַׁבָּת (סק"ו), וּפְשׁוּט. וְעַיֵּן בְּחִדּוּשִׁי רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶּר שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א (בחשובה ח"א סי' נט) שְׁמִסְתַּפֵּק לְהָקֵל בָּזֶה בְּגֵר תּוֹשָׁב אֲפִלּוּ אִם הוּא שָׁכִיר שָׁלוֹ, כָּל שֶׁלֹּא צִוָּהוּ הַיִּשְׂרְאֵל, דְּכֵיוָן שֶׁאֵינוֹ קָנוי לוֹ אֶמְרִינַן דְּאַדַּעְתָּא דְּנַפְשֵׁיהּ עָבִיד כֵּיוָן שֶׁאֵין כְּבוֹשׁ תַּחַת יָדוֹ כְּעֶבֶד, וּבְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (שם) מַשְׁמַע שֶׁתּוֹסֵף בָּזֶה לְהָקֵל, אֲבָל בְּהַגְּרָ"א מַשְׁמַע שֶׁתּוֹסֵף לְהַחְמִיר, מִדְּכָתַב דְּלִרְבִיהּ אַדַּעְתָּא דְּרַבִּיהּ עָבִיד כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּסָעִיף ו', וְשָׁם מְיֻיָּרִי בְּשָׂכִיר: (יב) הַגְּרָ"א. וּמִכָּל מָקוֹם בְּמִצַּוֵּהוּ גַּם הַגְּרָ"א מוֹדֶה דְּאָסוּר מִדְּאוֹרַיְיתָא, וּכְדִמּוּכָח בְּדִבְרֵיהֶן בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל דְּאָסוּר לְכָל יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּתַב שָׁם דּוּמְיָא דְּגֵר תּוֹשָׁב, עַיֵּן שָׁם: (יג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז): (יד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) וּפְשׁוּט: (טו) כָּל זֶה וְכֵן בְּסָעִיף קָטָן י"ח י"ט כ' הַכֹּל מְבֹאָר בְּפוֹסְקִים: (טז) הַמְחַבֵּר בְּסָעִיף (ב') [א']:

(מז) וּלְעִנְיַן חָצֵר עַיֵּן בְּבֵ"ח (ס"א) שְׁמַקֵּל וְהָאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ח) חוֹלֵק, וְעַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁכָּתַב עוֹד בָּזֶה, וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (מש"ז סק"א): **ב** (יז) כֵּן מְשֻׁמָּע בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א בְּשֵׁם הַגָּהוֹת מָרְדְּכַי (פ"א סי' תנב), עַיֵּן שָׁם: (יח) **וְיֵשׁ לְעַיֵּן אִם שָׁם גַּם כֵּן צְרִיכִים שֶׁיִּהְיֶה בְּצִנְעָא,** דִּבְשֶׁלְמָא אִם עוֹשֶׂה בְּבֵית רַבּוֹ בְּצִנְעָא, דְּאִי לָאו הָכִי יִסְבְּרוּ שֶׁהוּא מְלָאכְתּ רַבּוֹ, מַה שְּׁאֵין כֵּן בָּזֶה, **וְאִפְשָׁר דְּגַם בָּזֶה צְרִיךְ צְנִיעָא,** שֶׁלֹּא יִסְבְּרוּ שֶׁהִשְׂכִּירוֹ לְאֵינוֹ יְהוּדִי: (יט) כַּנַּ"ל בְּרֵישׁ (הס"ב) [הַסִּימָן] דְּאָסוּר לְכָל יִשְׂרָאֵל לוֹמַר לְעֶבֶד יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ, **וְאַף דָּזֶה סִלְקוּ מִלַּעֲלָה בְּשַׁבָּת, מִכָּל מָקוֹם חֲרֵי עֲדִיף בְּכָלָל עֶבֶד יִשְׂרָאֵל הוּא,** כֵּן נִרְאֶה לִי פָּשׁוּט. **וְאִם לֹא קִבֵּל עָלָיו הַשֶּׁבַע מִצְווֹת, תָּלִיא בְּפִלְגְתָּא אִם יִשְׂרָאֵל אַחַר מֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ,** וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַמְחַבֵּר בְּסָעִיף (ב') [א']:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

יְהֵא בַּדָּבָר חֲשַׁשׁ רוֹאִים: ג * (כד) חאֵינוֹ יְהוּדִי גָּמוּר (כה) שֶׁהוּא שָׂכִיר, (כו) אֵין רַבּוֹ מְצַוֶּה עַל שְׁבִיתָתוֹ:

שה בַּמֶּה בְּהֵמָה יוֹצֵאת בְּשַׁבָּת. וּבוֹ כ״ג סְעִיפִים:

א (א) אבְּהֵמָה יוֹצֵאת בַּמֶּה שֶׁמִּשְׁתַּמֶּרֶת בּוֹ, אֲבָל אִם אֵינָהּ מִשְׁתַּמֶּרֶת בּוֹ, אֲזַ הֲוֵי נְטִירוּתָא יְתֵירְתָא (ב) בְּיוֹתֵר, וְהֲוֵי מַשָּׂאוֹי. בוְכֵן כָּל דָּבָר (ג) שֶׁהוּא לְנוֹי וְלֹא לְשִׁמּוּר, לֹא תֵּצֵא בּוֹ. (ד) הִלְכָךְ גנָאקָה יוֹצֵאת בִּזְמָמָא דְּפַרְזְלָא, שֶׁהוּא טַבַּעַת שֶׁל בַּרְזֶל, וְנוֹקֵב חָטְמוֹ וּמַכְנִיסוֹ בּוֹ. וַחֲמָרָא לוּבָא (ה) בְּפַגָּא

בְּאוּר הֲלָכָה

ג * אֵינוֹ יְהוּדִי גָּמוּר וְכוּ'. כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב), **אם קִבֵּל עָלָיו מִצְוֹות הַנְּהוּגוֹת בָּעֶבֶד וְהוּא שָׂכִיר, נִרְאֶה לִי דְּאֵין רַבּוֹ מְצַוֶּה עַל שְׁבִיתָתוֹ כְּשֶׁעוֹשֶׂה לְעַצְמוֹ [פרוש דְּאִם עוֹשֶׂה לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר, בְּוַדַּאי אִסּוּר מִן הַתּוֹרָה, דְּלֹא גָּרַע מִגֵּר תּוֹשָׁב בְּעַלְמָא], דְּלֹא הִזְהִירָה הַתּוֹרָה אֶלָּא עַל עֶבֶד הַקָּנוּי קְנִין עוֹלָם. אֲבָל הָעֶבֶד אָסוּר לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה אֲפִלּוּ לְעַצְמוֹ, דְּהָא קִבֵּל עָלָיו מִצְוֹות הַנְּהוּגוֹת בְּאִשָּׁה, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְצָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל, כֵּיוָן שֶׁאֵין קָנוּי לוֹ הֲלֹא בְּוַדַּאי אֵין גְּרוּת לְחַצָּאין, וּמַאי מְהָנֵי קַבָּלָתוֹ לְמִצְוֹות הַנְּהוּגוֹת בָּעֶבֶד,** הֲלֹא קַיְימָא לַן בְּכִבְכוֹרוֹת בְּפֶרָק עַד כַּמָּה (דף ל׳ ע״ב)] אֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁבָּא לְקַבֵּל עָלָיו דִּבְרֵי תּוֹרָה חוץ מִדָּבָר אֶחָד, אֵין מְקַבְּלִין אוֹתוֹ [וְדַע דְּמָה דְּאִיתָא שָׁם רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֲפִלּוּ דִּקְדּוּק אֶחָד מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים, הַיְינוּ מָה שֶׁדִּקְדְּקוּ בְּבֵאוּר הַתּוֹרָה, וּכְעֵין דְּאִיתָא בְּסַנְהֶדְרִין פ״ח (ע״ב) חֲמִשָּׁה טוֹטָפוֹת לְהוֹסִיף עַל דִּבְרֵי סוֹפְרִים חַיָּב, וְכֵן מְשַׁמַע בְּרַמְבַּ״ם פֶּרֶק י״ד מֵהִלְכוֹת אִסּוּרֵי בִיאָה (ה״ח) שֶׁהַתְּפִיקִ כְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה, דִּסְבִירָא לַהּ דְּלֹא לְאַפּוֹקֵי אֶתָא אֶלָּא לְבָאֵר, וְהִשְׁמִיט בְּהִלְכוֹתָיו תַּיְיבֵת מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים], **וְדַוְקָא בְּעֶבֶד שֶׁגִּיפּוֹ קָנוּי וְיֵשׁ עָלָיו שֵׁם עֶבֶד גַּלְתָּה לָנוּ הַתּוֹרָה דְּבֵאִישׁ כָּזֶה דַּי אִם יִקַּיֵּם רַק מִצְוֹות הַנְּהוּגוֹת בְּאִשָּׁה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּאָדָם דְּעַלְמָא אֵין לָנוּ בַּתּוֹרָה רַק אוֹ גֵּר תּוֹשָׁב אוֹ יִשְׂרָאֵל גָּמוּר,** וְזֶה שֶׁלֹּא רָצָה לְקַבֵּל עָלָיו כָּל הַתּוֹרָה מִסְתַּבְּרָא דְּאֵין מַדְרֵגְתּוֹ אֶלָּא כְּגֵר תּוֹשָׁב בְּעַלְמָא, וּמִנַּא לֵיהּ לְהַמָּגֵן אַבְרָהָם שֶׁיִּהְיֶה עָדִיף מִגֵּר תּוֹשָׁב דְּהוּא אָסוּר לִשְׁבּוֹת בְּשַׁבָּת, וְזֶה יִהְיֶה מְהֻנֵּי קַבָּלָתוֹ שֶׁיִּהְיֶה מְחֻיָּב לְעַצְמוֹ לְהִזָּהֵר בְּמִצְוַת שַׁבָּת כְּיִשְׂרָאֵל, וְאִם כֵּן לְפִי זֶה יִמָּצֵא אִישׁ שֶׁיּוֹצֵא מִכְּלַל גֵּר תּוֹשָׁב בְּהַרְבֵּה מִצְוֹות יוֹתֵר כְּפִי קַבָּלָתוֹ, וְלִכְלַל יִשְׂרָאֵל לֹא בָּא וְגַם בִּכְלַל עֶבֶד אֵינוֹ, וּמִנַּא לֵיהּ זֶה. וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קכ״ד בְּבֵאוּר הַגְּרַ״א סָעִיף קָטָן ה׳, דְּאֵין מְלִין אוֹתוֹ עַד שֶׁיְּקַבֵּל עָלָיו כָּל הַמִּצְוֹות, וְאִם כֵּן בְּאִישׁ כָּזֶה אֵיךְ מָלוּ אוֹתוֹ קֹדֶם שֶׁקִּבֵּל עָלָיו כָּל הַמִּצְוֹות, כֵּיוָן דְּאֵינוֹ עֶבֶד רַק שָׂכִיר בְּעַלְמָא, וּבְלֹא מִילָה וּטְבִילָה קַיְימָא לַן דְּאֵינוֹ בִּכְלַל יִשְׂרָאֵל כְּלָל, וּמִנַּא לֵיהּ שֶׁיִּהְיֶה מְחֻיָּב לְקַיֵּם הַמִּצְוֹות מַחֲמַת קַבָּלָתוֹ. וְעַיֵּן בִּיכּוּרִים מ״ו (ע״ב) דְּאֲבוֹתֵינוּ לֹא נִכְנְסוּ לַבְּרִית אֶלָּא בְּמִילָה וּטְבִילָה וְכוּ', וְלֹא דֵּי בְּמִילָה שֶׁקִּבְּלוּ עַל עַצְמָן מִתְּחִלָּה לְקַיֵּם כָּל הַתּוֹרָה, שֶׁעָנוּ כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע' (שמות כד ז), **אַחַר כְּתֵבִי כָּל זֹאת הִתְבּוֹנַנְתִּי שֶׁאֶפְשָׁר לְקַיֵּם דְּבָרָיו, דִּסְבִירָא לֵיהּ לְהַמָּגֵן אַבְרָהָם גַּם כֵּן דְּאֵינוֹ בַּר יִשְׂרָאֵל כָּלָל וּבִכְלַל גֵּר תּוֹשָׁב הוּא, וְהַכֹּל כַּאֲשֶׁר כָּתַבְנוּ, אֶלָּא דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּגֵר תּוֹשָׁב גּוּפֵיהּ אִם רָצָה לְקַבֵּל עָלָיו בְּעֵת תְּחִלַּת גֵּרוּתוֹ עוֹד מִצְוֹות מִלְּבַד הַשַּׁבָּת, גַּם כֵּן חָלָה קַבָּלָתוֹ שֶׁמְּחֻיָּב אַחַר כָּךְ לְקַיְּמָם,** אֶלָּא דְּמַה דְּנָקְטוּ שַׁבָּת רְבוֹתֵינוּ אַשְׁמוּעִינַן, דְּאַף שֶׁשַּׁבָּת מִצְוֹות מְחֻיָּב לְקַיְּמָם כָּל כָּךְ מִכָּל מִצְוֹות, וְאִם כֵּן מִמַּאי רְבוֹתֵינוּ הָכִי חָלָה הַקַּבָּלָה, וּבְכְלַל גֵּר תּוֹשָׁב הוּא לְעִנְיַן שֶׁמְּצַוִּין לְהַחֲיוֹתוֹ, וְכָל שֶׁכֵּן אִם קִבֵּל עָלָיו יָתֵר מִצְוֹות בְּוַדַּאי מְהֻנֵּי. וְלֹא תִּקְשֶׁה עַל זֶה דְּאֵיךְ יִשְׁמֹר שַׁבָּת, וַהֲלֹא גֵּר תּוֹשָׁב גַּם כֵּן אָסוּר לִשְׁמֹר שַׁבָּת, כִּדְמוּכָח בִּיכּוּמוֹת מ״ח עַמּוּד ב' בְּתוֹסְפוֹת דְּבִיאַת הַמְּתְחִיל זֶה גֵּר וְכוּ', דְּזֶהוּ בִּסְתָם גֵּר תּוֹשָׁב שֶׁלֹּא קִבֵּל עָלָיו רַק שַׁבָּת מִצְוֹות כַּנַּ"ל, וְאִם כֵּן הוּא לְעִנְיַן שֶׁאֵר מִצְוֹות כְּאִינוֹ יְהוּדִי גָּמוּר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁקִּבֵּל עָלָיו עוֹד מִצְוֹות בִּתְחִלַּת גֵּרוּתוֹ וּבִכְלָלָם הָיָה גַּם כֵּן שַׁבָּת, בְּוַדַּאי יָכוֹל לְקַיְּמָם וּמְחֻיָּב לְקַיְּמָם. וּמַה דְּאִיתָא בִּכְתוּבוֹת דְּאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁרָצָה לְקַבֵּל כָּל הַתּוֹרָה חוּץ מִדָּבָר אֶחָד אֵין מְקַבְּלִין אוֹתוֹ, הַיְינוּ לְעִנְיַן לַעֲשׂוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל גָּמוּר, אֲבָל לֹא לְעִנְיַן גֵּר תּוֹשָׁב. וְקָצַת סָמַךְ מֵעָאתִי לְדִבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם, מִמַּה דְּאִיתָא בַּעֲבוֹדָה זָרָה דַּף ס״ד עַמּוּד ב' אֵיזֶהוּ גֵּר תּוֹשָׁב, דַּתְּכָמִים אוֹמְרִים כָּל שֶׁקִּבֵּל עָלָיו שַׁבָּת מִצְוֹות בְּנֵי נֹחַ, וַאֲחֵרִים אוֹמְרִים כָּל שֶׁקִּבֵּל עָלָיו כָּל הַמִּצְוֹות חוּץ מֵאִסּוּר נְבֵלוֹת, אֶלָּמָא דְּלַאֲחֵרִים בְּוַדַּאי חָלָה קַבָּלָתוֹ עַל כָּל הַמִּצְוֹות, וְיֵמָּכֵל מָקוֹם אֵינָנּוּ בִּכְלַל יִשְׂרָאֵל כֵּיוָן שֶׁשִּׁיֵּר דָּבָר אֶחָד, וּכְמוֹ שֶׁכְּתַבְנוּ לְמַעְלָה], וְהוּא הַדִּין דִּלְחַכָּמִים אִם קִבֵּל חָלָה הַקַּבָּלָה, דְּכָל דְּאִיכָּא לְמֵעֵט בְּקַבָּלוֹתָא טְפֵי עָדִיף, וְהוּא הַנִּרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי בְּיִשּׁוּב דְּבָרָיו:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

ג (כד) **אֵינוֹ יְהוּדִי גָּמוּר.** אֲבָל אִם קִבֵּל עָלָיו הַשַּׁבָּת מִצְוֹות, הֲלֹא הוּא גֵּר תּוֹשָׁב, וְאָסוּר לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה לְיִשְׂרָאֵל אַף לְמִי שֶׁאֵינוֹ רַבּוֹ, וְכַנַּ"ל (ס"א). וְעַיֵּן בְּרַמְבַּ"ם פֶּרֶק י"ד מֵהִלְכוֹת אִסּוּרֵי בִיאָה (ה"ח), דְּאֵין מְקַבְּלִין גֵּר תּוֹשָׁב בִּזְמַן שֶׁאֵין הַיּוֹבֵל נוֹהֵג. וְכֵן עֶבֶד שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְקַבֵּל עָלָיו מִצְוֹות (כ) כִּי אִם שֶׁבַע כְּמוֹ גֵּר תּוֹשָׁב, גַּם כֵּן אֵין מְקַבְּלִין אוֹתוֹ בִּזְמַן שֶׁאֵין הַיּוֹבֵל נוֹהֵג. וְהָרַאֲבַ"ד שָׁם חוֹלֵק עַל זֶה, עַיֵּן שָׁם: **(כה) שֶׁהוּא שָׂכִיר.** וַאֲפִלּוּ אִם הוּא שָׂכִיר לְכַמָּה שָׁנִים, מִכָּל מָקוֹם הֲרֵי אֵינוֹ קָנוּי לוֹ קִנְיַן עוֹלָם, וְעַל כֵּן אֲפִלּוּ אִם הוּא עוֹשֶׂה מְלָאכָת רַבּוֹ אֵינוֹ אָסוּר מִדְּאוֹרַיְיתָא, שֶׁאֵינֶנּוּ בִּכְלַל עֲבָדוֹ, וְהַמְּלָאכוֹת הַמֻּתָּרוֹת לְכַתְּחִלָּה עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי מֻתָּר גַּם עַל יָדוֹ. וְכָתַב בֵּית יוֹסֵף (ד"ה והגאון), שֶׁמֵּהָרַ"י אַבּוּהַב נִסְתַּפֵּק בְּאוֹתָן הָעֲבָדִים וְהַשְּׁפָחוֹת עוֹבְדֵי גִּלּוּלִים שֶׁאִם רָצוּ לְהָמִיר דָּתָם וְלִכָּנֵס לְדַת יִשְׂמָעֵאל יוֹצְאִים לְחֵרוּת, אֶפְשָׁר שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהֵם עַתָּה קְנוּיוֹת קִנְיַן עוֹלָם, שֶׁמַּחֲמַת זֶה הֵם חֲשׁוּבִים רַק כְּשָׂכִיר עוֹבֵד גִּלּוּלִים בְּעַלְמָא, וְצָרִיךְ עִיּוּן. (כו) וְדַעַת הָאַחֲרוֹנִים לְהַחְמִיר בָּזֶה, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה חֲשַׁשׁ אִסּוּר תּוֹרָה, (כז) וְכָל שֶׁכֵּן אִם הוּא בְּמָקוֹם שֶׁאֵין לוֹ רְשׁוּת לְפִי דִינֵיהֶם לְהַקְפִּיעַ עַצְמוֹ בַּהֲמָרַת דָּתוֹ, שֶׁבָּזֶה וַדַּאי אָסוּר לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּשַׁבָּת לְיִשְׂרָאֵל: **(כו) אֵין רַבּוֹ מְצַוֶּה.** בְּמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִין לִקְנוֹת עֶבֶד יְרוּם הוֹדוֹ גְּזֹר שֶׁאֵין שׁוּם אָדָם חוּץ מִדָּתָם יְכוֹלִין לִקְנוֹת עֶבֶד וְאָמָה, הָעֲבָדִים וְהַשְּׁפָחוֹת יְכוֹלִין לְהַבְעִיר אֵשׁ בְּשַׁבָּת, דְּהַוְיִין כְּשָׂכִיר בְּעַלְמָא [רַשְׁדַּ"ם (יו"ד סי' קצד) וְרַ"י בֶּן לֵב (ח"א סי' יב)]. אֲבָל יֵשׁ חוֹלְקִים, וּסְבִירָא לְהוּ דְּאַף עַתָּה גּוּפָן קְנוּי לְיִשְׂרָאֵל. וְעַכְשָׁו שְׁפוּרְעִים כְּרֶגֶא בְּעֵד הָעֲבָדִים וְהַשְּׁפָחוֹת, לְכֻלֵּי עָלְמָא גּוּפָן קְנוּי וַאֲסוּרִים בִּמְלָאכָה. וְכֵן לְקֻלָּא, (כז) דְּהַיְינוּ שֶׁיְּכוֹל מַמְזֵר לְשָׂא שִׁפְחָה, וְעֶבֶד מַמְזֶרֶת:

א (א) **בְּהֵמָה יוֹצֵאת וְכוּ'.** דְּהִנֵּה כְּתִיב (שמות כג יב) (ו) 'לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְךָ וַחֲמֹרֶךָ' וְגוֹ', הֲרֵי הַזְהִירָה הַתּוֹרָה שֶׁגַּם בְּהֶמַת יִשְׂרָאֵל תָּנוּחַ בְּשַׁבָּת, וְלָאו דַּוְקָא בְּהֵמָה, הוּא הַדִּין עוֹפוֹת וְכָל בַּעֲלֵי חַיִּים, וְלָכֵן דַּוְקָא כְּשֶׁתְּצָא בְּדָבָר שֶׁהוּא לְהָ לִשְׁמִירָה (ז) הֲוֵי תַּכְשִׁיט וְאוֹרְחָא, (ז) וַהֲרֵי הוּא כְּמַלְבּוּשׁ לְאָדָם וְלָאו מַשּׂוֹי הוּא, אֲבָל בְּדָבָר שֶׁאֵינָהּ מִשְׁתַּמֶּרֶת בּוֹ, הֲוֵי מַשּׂוֹי וְאָסוּר, וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁתְּצָא בְּמַה שֶׁהִיא שְׁמִירָה יְתֵרָה לְפִי עִנְיָנָהּ דְּלָאו אוֹרְחָהּ בְּהָכִי, גַּם כֵּן בִּכְלָל מַשּׂוֹי הוּא וְאָסוּר: **(ב) בְּיוֹתֵר.** דַּוְקָא (ז) בִּשְׁמִירָה יְתֵרָה הָרְבֵּה, אֲבָל אִם רַק מְעַט יוֹתֵר מִמַּה שְׁצָרִיכִין לֹא הֲוֵי מַשָּׂא, [א]דְּאִי אֶפְשָׁר לְצַמְצֵם: **(ג) שֶׁהוּא לָנוֹי.** עַיֵּן לְקַמִּיהּ בְּסָעִיף קָטָן י"ב: **(ד) הִלְכָךְ וְכוּ'.** נָקַט וְהוֹלֵךְ בִּתְחִלָּה הַבְּהֵמוֹת הַחֲזָקוֹת שְׁצְרִיכוֹת שְׁמִירָה בְּיוֹתֵר וְלֹא דֵּי לָהֶם בִּשְׁמִירָה קַלָּה, כְּגוֹן נָאקָה שֶׁהִיא גְּמַלָּא נְקֵבָה לְבָנָה, שֶׁצָּרִיךְ לִשְׁמִירָתָהּ דַּוְקָא זִמְמָא דְּפַרְזְלָא בְּחָטְמָהּ, (ה) וְלֹא דֵּי לָהּ בְּפַגָּא דְּפַרְזְלָא, וְכָל שֶׁכֵּן בְּאַפְסָר, וַאֲסוּרָה לָצֵאת בָּהֶם. וַחֲמָרָא לוּבָא [הוּא חֲמוֹר הַבָּא מִמְּדִינַת לוּב] בְּפַגָּא דְּפַרְזְלָא, (ו) אֲבָל לֹא בִּזְמָמָא, דְּזֶה הוּא לָהּ מִשְּׁמָהּ, וְזֶה הוּא נְטִירוּתָא יְתֵירְתָא: **(ה) בְּפַגָּא דְּפַרְזְלָא.** הַיְינוּ בְּפֻרְמְבָּיָא הַכְּתוּב בְּסָעִיף ג'. (ו) וְאִיתָא בַּגְּמָרָא (נא:)

ג (כ) אֲבָל עֶבֶד שֶׁרְצוֹנוֹ לְמוּל וְלִטְבֹּל וּלְקַבֵּל עָלָיו מִצְוֹת שֶׁהָאִשָּׁה חַיֶּבֶת, גַּם **בַּזְּמַן הַזֶּה נוֹהֵג:** **(כא)** בִּרְבִּי יוֹסֵף (סק״ה) בְּשֵׁם כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (שו״ת סי׳ לב) וּתְשׁוּבַת בֵּית יְהוּדָה (או״ח סי׳ יג), וְאַף דִּלְכָאוֹרָה הוּא קָפֵץ סָפְקָא, דְּשָׁמָא הֲלָכָה כְּדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁבְּסוֹף סָעִיף א', דְּשָׁמָא חֲשֵׁבִינַן אוֹתוֹ רַק כְּשָׂכִיר, צָרִיךְ לוֹמַר דְּסִבְירָא לֵיהּ דְּמִסְתַּבְּרָא דִּלְא הֲוֵי כְּשָׂכִיר, בֵּיוָן דִּלְעֵת עַתָּה גּוּפוֹ קָנוּי לוֹ יֵשׁ לוֹ דִּין עֶבֶד לְכָל דְּבָרָיו: **(כב)** טַ״ז (סק״ג) **(כג)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) בְּשֵׁם

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (ס"א) הוסיף ביאור בזה, שכיון שאי אפשר לצמצם הדרך לצאת כן בחול והוי כתכשיט, אבל בשמירה יתירה אין דרך לצאת בחול והוי משוי.

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah